

емоційну сферу, тим самим сприяє духовному зростанню, виховує ідейні та моральні переконання, підвищує загальну культуру. Це допомагає школярам сформуванню власну картину світу із певною й чіткою моральною системою.

Увесь комплекс засобів різних видів мистецтв вирішує одночасно декілька завдань, серед яких:

— пізнавальне (діти безпосередньо знайомляться з творами мистецтв, розширюють знання про світ, специфіку художнього заломлення життя);

— емоційне (шляхом вивчення творчих робіт учні розширюють власну палітру емоцій і відчуттів, яка еволюціонує від примітивних форм до складніших - співпереживання, співчуття, серед яких не останнє місце займає сумлінність);

— моральне (школяр таким чином приходять до пізнання відчуттів, що за необхідних умов може стати моральною нормою).

Вирішення всіх перерахованих завдань і лежить в основі навчання та розвитку особистості учня засобами творів різних видів мистецтв [1, с. 32].

Наступним етапом після знайомства з творами мистецтв логічно слідує перенесення учнем отриманих знань і емоцій в поведінкову сферу, тобто в певній ситуації, аналогічній розглянутій на уроці, школяр повинен поступати усвідомлено. Сформована чітка диференціація вчинків на хороші та погані стає основою поведінкової лінії, звідси здійснений позитивний вчинок повинен викликати позитивні емоції, відчуття задоволеності; негативний вчинок, в разі успіху педагогічного впливу, визначає в учня негативні емоції, направлені не на об'єкт помилки, а на самого себе. Школяр сам оцінює свої дії й, виходячи з системи цінностей і моральних орієнтувань, вважає їх хорошими або поганими. Це допомагає уникнути «духовної безпечності», що «проявляється в недоречному, поблажливому ставленні особистості до самої себе» [1, с. 30].

Виходячи з теоретичного аналізу напрацювань відомих науковців, можна зробити висновок, що мистецтво завжди було і є одним з найпотужніших засобів морального виховання молодших школярів.

Таким чином, формування моральних орієнтирів за допомогою засобів різних видів мистецтв у роботі майбутніх вчителів є продуктивним способом, особливо з урахуванням вікових особливостей молодших школярів. Запорукою успіху при цьому є грамотний підбір демонстраційного матеріалу. Емоційні переживання надовго залишаються в пам'яті дитини, нерідко перетворюються в мотиви й стимули поведінки, полегшують процес появи переконання й звичок. Сумлінність є однією з вимог суспільства, тому особливу увагу в процесі навчання та виховання треба приділити саме цьому аспекту.

Отже, сучасні загальноосвітні школи мають стати осередками виховання справжньої духовності, плекання творчої особистості, виховання учнів, які характеризуються високою моральною культурою. Головне, щоб нагальну потребу в кардинальних змінах у царині відчули й усвідомили не тільки представники вузького кола фахівців-науковців, а й усі члени суспільства, причетні до виховання дітей і молоді – майбутнього України.

При подальшій розробці проблеми можлива розробка методичних рекомендацій, конкретних завдань для формування системи моральних цінностей засобами різних видів мистецтв.

Література

1. Бех І. Духовна безпечність – напруженість у вихованні та розвитку особистості / І. Бех // Рід. шк. – 2007. – № 5. – с. 29 – 32.
2. Житарюк В. Психологічні передумови розвитку моральності молодших школярів: дис. канд. психол. наук: 19.00.07 / В. Житарюк. – Івано-Франківськ, 2008. – 195 с.
3. Заміщак М. Психологічні умови становлення моральної самооцінки молодших школярів: дис. канд. психол. наук.: 19.00.07/ М.Заміщак.- Дрогобич, 4014 – 268 с.
4. Максимов М. Роль музики у формуванні духовності / М. Максимов // Проблеми загальної та педагогічної психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, за редакцією академіка С.Д. Максименка. – 2010.- Том XII, ч. 3. –276-281с.
5. Матвієнко О. Виховання молодших школярів: теорія і технологія /О.Матвієнко.-К. :ВД «Стилос», 2006.- 543 с.
6. Русова С. Вибрані твори / С. Русова. – К. : Освіта, 1996. – 304 с.
7. Савчин Н. Вікова психологія: навч. посіб. / Н. Савчин, Л. Василенко.-2-е вид.-К.: Академвидав, 2009.- 360с.
8. Шефтсбери А. Эстетические опыты / А. Шефтсбери. – М. : Искусство, 1975. – 441 с.

НАРОДНО - ПІСЕННА ТВОРЧІСТЬ ТА ЇЇ РОЛЬ У МУЗИЧНО- ЕСТЕТИЧНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

FOLK-SONG CREATIVITY AND ITS ROLE IN MUSICAL AND AESTHETIC EDUCATION OF JUNIOR PUPILS

Анотація. У статті аналізується значення народно пісенної творчості в музично-естетичному вихованні учнів початкових класів. Усі найвидатніші педагоги світу визнавали, що виховання дитини завжди має ґрунтуватися насамперед на культурно-історичних цінностях своєї нації, а вже пізніше відбувається знайомство з традиціями інших народів. Розглядаються педагогічні умови вивчення українського музичного фольклору на уроках музичного мистецтва в початкових класах; методи та прийоми, які використовуються на уроках.

Abstract. The article analyzes the importance of folk song creativity in the musical-aesthetic education of elementary school pupils. All the most prominent educators of the world recognized that the education of the child should always be based primarily on the cultural and historical values of his nation, and later introduction with the traditions of other peoples takes place. The pedagogical conditions of studying Ukrainian folk music at the lessons of musical art in elementary classes are considered; methods and techniques used in the classroom are considered.

Ключові слова: музично - естетичне виховання, молодші школярі, народно-пісенна творчість, бесіда, слухання музики.

Key words: musical - aesthetic education, junior schoolchildren, folk song creativity, conversation, listening to music

Постановка проблеми. На початку ХХІ ст. пріоритетними напрямками педагогічної науки і освіти стають розробка теоретичних основ і нових технологій та становлення національної навчально-виховної системи. Виокремлюються головні завдання виховання духовного світу людини третього тисячоліття, серед яких: формування національної самосвідомості на засадах культурних традицій українського народу; збереження етнічної пам'яті, яка відтворює досвід поколінь на міфологічному, фольклорному й історичному рівнях; набуття вмінь розкривати перспективи подальшого розвитку рідної культури в сучасних умовах тощо.

Виховання різнобічно та гармонійно розвинутої особистості є одним з найважливіших завдань на сучасному етапі розвитку суспільства, в якому збагачення духовного світу людини передбачає як накопичення знань, так і формування творчого потенціалу та внутрішньої культури особистості. Саме тому сьогодні ми надаємо пріоритетне місце мистецтву, завдяки якому світ для людини стає більш зрозумілим і доступнішим.

Аналіз останніх наукових публікацій. Сучасний стан музичного виховання у початковій школі характеризується інтенсивним впровадженням народного музичного мистецтва. Спілкування з кращими зразками музичного фольклору вимагає від школярів максимальної активізації художньо-образного мислення, розвитку уяви, фантазії, образних асоціацій, формування повноцінного, цілісного сприйняття світу та системи цінностей, які закладені у змісті народної музики.

В останні роки у музичній педагогіці активно розробляються питання, пов'язані з розвитком інтересу до народної музики, художньо-образного мислення, виховання любові до народної творчості (Л. Калуська, О. Ростовський, О. Рудницька, С. Садовенко та ін.).

Висвітленню теоретичних питань інтересу до народної музичної культури присвячені праці Г. Гевенюк, Ф. Гумінової, В. Коваль, В. Лозової та ін.

Як відомо, здатність школярів мислити образами найбільш повно й органічно втілилася у фольклорному мистецтві. Сьогодні з'явилося багато музикознавчих досліджень народної творчості; вивчається його виховний потенціал; риси музичної стилістики та жанрове різноманіття (М. Вовк, А. Іваницький, В. Скуратівський, М. Стельмахович, В. Шевчук, М. В. Вацьо).

Мета статті: визначення умов, що сприятимуть більш активному засвоєнню народних пісень учнями початкових класів. визначити особливості та необхідність використання народної пісні у навчально-виховному процесі в початкових класах.

Виклад основного матеріалу. У процесі становлення особистості з найдавніших часів особливе значення належить естетичному вихованні. Здатність відчувати, сприймати, розуміти, усвідомлювати й творити прекрасне – це ті специфічні прояви духовного життя людини, що свідчать про внутрішнє багатство[2, с. 9].

Враховуючи що молодший вік є особливо перспективний в розвитку музичного сприймання, необхідне достатнє музичне навантаження на пам'ять дітей. Воно створює запас вражень і формування інтересу до народної музики.

Музично-естетичний смак буде розвиватися більш успішно тоді, коли дітей будуть навчати слухати, співати, аналізувати свою, українську народну музику. Широке використання музики свого народу в навчанні, у дітей молодшого шкільного віку підвищує рівень їх музичного сприймання, яке стає більш осмисленим, емоційним, що виявляється в стійкій, постійній увазі дітей до уроку, в намаганні більше дізнатися про творчість різних композиторів, частіше слухати рідну музику. Музика – обов'язковий предмет в школі. Проте, дуже важливо організувати позакласну і позашкільну музично-виховну роботу, і перш за все, сприяти розвиткові дитячої художньої самодіяльності.

Як вважає М. В. Вацьо: «Головна запорука успіху естетично-виховного процесу полягає в його відкритості для найрізноманітніших педагогічних ідей. Цей процес повинен бути спрямований на формування загальнолюдських і культурно-національних цінностей, сприяти зростанню інтелектуального та духовного багатства суспільства.»[2, с. 10]

Проблема естетичного виховання в естетико-педагогічному аспекті широко репрезентована в спадщині видатних українських педагогів та діячів освіти – Е. Водовозової, П. Каптерева, С. Лисенкової, С. Русової, Є. Тихевої, К. Ушинського. Філософсько-естетичні аспекти цієї проблеми розглядаються в наукових працях Ю.Борева, І.Гончарова, М.Кияценка, В.Ядова. Таким чином, більшість дослідників вважають, що система естетичного виховання пов'язана із формуванням естетичних і духовних потреб та інтересів особистості, що розвивається. Соціум, природа, література, образотворче мистецтво, музика, кіномистецтво, театр – ось ті чинники, які активно впливають на формування особистості молодших школярів.

Народна пісня має виняткову роль в правильному, бережливому формуванні дитячих голосів. Тому вивчення музичного фольклору має велике значення в музично-естетичному вихованні підростаючого покоління.

Український дитячий музичний фольклор, на думку А. Іваницького, це багатожанрова система, що складається із прозових, речитативних, пісенних та ігрових творів [4, с.211].

Музичному фольклору відводиться значне місце у шкільній програмі з музичного мистецтва, у якій передбачено вивчення календарних пісень (колядок, щедрівок, веснянок), родинно-обрядових пісень, дитячого музичного фольклору (колискових, примовок, забавлянок, пісень-казок, небилиць тощо). З метою залучення школярів до народної творчості, розвитку у них музичних здібностей, формування інтересу до кращих зразків народної пісенної творчості, важливо не тільки аналізувати музичні твори з точки зору їх емоційності, образності, ритмічності, динамічності тощо, але й зіставляти, аналізувати, пояснювати образи-символи, які в них зображені. Адже особливо у колядках, щедрівках, веснянках збереглися естетичні і символічні ознаки, пов'язані з слов'янською символікою, віруваннями, звичаями та обрядами. Це має стати для молодших школярів першою сходинкою до справжнього пізнання фольклорного твору, виховання у них любові до рідного краю, природи, формування інтересу до народної музики в цілому.[1, с. 132]

Важливо зазначити, що вивчення й пропаганду пісенного спадку народу варто здійснювати не епізодично, а доцільно кожний етап уроку (хоровий спів, музична грамота, гра на дитячих музичних інструментах, слухання музики тощо) будувати на народнопісенному матеріалі.

Наведемо приклади використання народних пісень для розвитку вокально-хорових навичок школярів. У першому та другому класі на уроках музичного мистецтва навички чистоти інтонації виробляються на основі співу в унісон. На цьому етапі вокально-хорові вправи, які будуються на народнопісенному матеріалі, орієнтовані на вироблення співацького дихання, високої позиції та м'якої атаки звука, оволодіння навичками виконання музики з різними динамічними відтінками. З цією метою варто використовувати пісні «Вербовая дощечка», «Як діждемось літа», «Коляд, коляд, колядниця», «Українка я маленька» тощо[5, с. 8].

На третьому-четвертому році навчання у молодших школярів формується здатність до слухового сприйняття та виконання двоголосних творів. «Для роботи в цей період рекомендуємо використовувати вокально-хорові вправи та пісні, в яких голоси, що звучать в унісон, начебто випадково розходяться (в терцію), а потім знову зливаються. Загальні вимоги до народних пісень, що використовуються на початку навчання, – це їх мелодична виразність, простий ритм, консонантність інтервалів, вокально-зручна теситура» – вважає науковець І. В. Ройченко [5, с. 11].

Українські композитори-класики завжди вважали народну пісню найдовершенішим засобом суспільного і художнього виховання, тому чимало збірок, що містять обробки українських народних пісень, вони присвятили дітям. Збірник М. Лисенка «Молодоці», виданий 1875 р., є першим значним зібранням українських ігрових пісень і веснянок. Дуже корисною і популярною, розрахованою на школярів і домашнє музикування дітей, була збірка К. Стеценка «Луна». За основу шкільного хорового матеріалу композитор узяв народну пісню. Взагалі ця збірка характеризується вдалим добром матеріалу та майстерним його опрацюванням. Другою значною музичною працею К. Стеценка був «Шкільний співаник» – енциклопедія народного життя та побуту, відтворена у вигляді досконалих за художньою формою і різних за жанром пісень: «Ой дзвони дзвонять», «Калач», «Зайчик», «Добрий вечір тобі», тощо.

Народна пісня є благодатним матеріалом для розвитку здібностей учнів у різних видах творчості. Для розвитку творчої активності учнів, потрібні активні методи, які б стимулювали інтерес дітей до національної творчості. До таких методів належать: виконання або розучування пісень учнями, слухання музики; -бесіда – це шлях накопичення теоретичних знань; читання і слухання книжок і казок – це шлях накопичення історичних знань про народну творчість;- спів по нотах різних вправ, що сприяє створенню активної творчої атмосфери;- порівняння або співставлення подібних чи контрастних образів, що сприяє поглибленому емоційному сприйманню творів; музично-ігрові моменти і ритмічні рухи, як емоційно-хвилюючі моменти.

Дитячі народні пісні не лише розважають, а й збагачують дітей новими враженнями, дають їм яскраві образи навколишньої природи, вчать радіти, співчувати чужому лихові, виховують чуйне ставлення до всього живого і збагачують таким чином духовний світ дитини; ці народні пісні і в давнину і в наш час залишаються важливим засобом музичного розвитку в родинному колі. Але особливого значення вони набувають в роботі вчителя, спрямовані на естетичне сприймання змісту музики, на музично-співацьке виховання [5, с. 15].

Цілеспрямовані творчі завдання допомагають учням глибше сприйняти твір, спонукають до появи нових думок, викликають у дитячій свідомості нові образи, уявлення, поняття, пробуджують почуття естетичної насолоди.

Творча атмосфера в класі благотворно впливає на розвиток самостійності учнів. Кожна дитина має змогу (чи то у створенні нової мелодії, або варіанту пісні, чи то у втіленні змісту твору в гру-інсценізацію) проявити свої творчі здібності. Вивчення народних пісень стимулює творчу активність учнів. Важливо тільки вміло використовувати різноманітні прийоми, узгоджуючи їх з відомими методами навчання.

Найдавнішими українськими народними піснями є календарно-обрядові, які тісно пов'язані із аграрним календарем. Календарно-обрядові пісні виконують колективно в хороводах та іграх, у яких поєднані образне слово, мелодія, танцювальні рухи, драматична дія, тим самим створюється художня цілісність. З приходом зими виконувались колядки та щедрівки, з побажанням господарям щастя і добра, а також організовувалось цікаве театральне дійство зі старовинною назвою «Вертеп». За всім цим з цікавістю спостерігали маленькі діти, які згодом самі брали активну участь у подібних народних святах [2, с. 19].

Корисним є залучення молодших школярів до українських народних пісень через ознайомлення їх з давньослов'янськими календарними обрядами. Завдяки своїм художнім особливостям календарні обрядові пісні можуть бути використані в музично-естетичному вихованні дітей.

Під час музично-виховної роботи необхідно спрямовувати свою роботу до єдності, синтезу всіх дисциплін естетичного циклу (музика, хореографія, образотворче мистецтво, література). Відомо, що народне мистецтво побутує в синкретичних формах, де, наприклад, музична інтонація і слово (або музика і рух в танцях, іграх, театралізованих дійствах) зливаються в єдине і нерозривне виразне ціле. Цими обставинами повинна також обумовлюватися методика діяльності вчителя мистецтва. Так, наприклад, вивчення календарно-обрядових пісень, повинно включати не тільки освоєння школярами мелосу, метроритму, характеру, форми, але й поглиблене проникнення в літературний текст, в поетичність народної мови, руху, міміки, тонкощів ліній і фарб, звуків і голосів. Супроводжувати цей процес можна ознайомлюючи школярів із зразками образотворчого, декоративно-прикладного, ужиткового мистецтва, танцювально-інструментальних жанрів, театрального і екранних видів мистецтва, що підсилить загальний емоційний тон музичних занять, підвищить психологічне їх засвоєння [5, с. 17].

М. В. Вацьо вважає: «Розповідаючи про зимові календарні обряди й пісні, вчитель підкреслює, що український народ з давніх часів зберіг традиції зимових свят.

Вони тісно пов'язані з трудовою діяльністю людей, господарськими сценами, календарними циклами у природі, святами, що в давнину мали за мету задобрювання божеств, сил природи

забезпечення їх сприяння у рільництві, годівлі худоби, бджільництві та ін. Найвиразнішими в українському фольклорі є календарні пісні зимово-новорічного циклу – колядки та щедрівки, які з давніх-давен зберегли магічно-побажальну сутність, величальний пафос. У них бажані господарські успіхи, добробут, злагода і сімейне щастя подавалися як реальність» [2, с. 34].

Окрему групу обрядових пісень складають веснянки (у західних областях України їх називають гаївками, гаїлками). Свято весни всюди зустрічали пишно і радісно з піснями та іграми. Традиційно веснянки співалися (гралися) у продовж весни, починаючи від Стрітіння (15 лютого) коли за народним календарем «Зима з літом зустрічається». Виконавцями веснянок і гаївок були виключно дівчата та молоді жінки.

«На одному з уроків на початку березня було б корисно провести бесіду про Масницю. Вона може бути орієнтовно такою:

Діти, чи знаєте ви, яке передвесняне свято з незапам'ятних часів було найвеселішим?.. Правильно, Масниця. Це свято тривало цілий тиждень. У понеділок Масницю зустрічали. У вівторок проводили різні ігрища: катання з льодових гір, поїздки на конях, тощо. Середу називали «ласункою»: в цей день ласували масничними стравами. А як, на вашу думку, чому головною стравою були млинці?.. Ви, напевне, помітили, що млинці круглі, наче сонце. А ми з вами пам'ятаємо, що багато явищ природи люди ще не могли зрозуміти й тому обожнювали їх. Наймогутнішим божеством, якому поклонялися стародавні слов'яни, було сонце, або, як його називали, бог Ярило. На честь Ярила створено чимало пісень, що дійшли й до наших днів. Наприклад, «Пісня про сонечко»[2, с. 38]

Слухання музики проводиться на уроці за загальноприйнятою методикою: вступна бесіда, етапи слухання з обговоренням. В процесі обговорення слід вести мову з дітьми про музичні жанри, музичну мову, музичний образ, про те, які почуття передає музика, про що вона розповідає, про музичний інструментарій, що звучить у творах, про характерні хореографічні рухи тих танців, які пропонуються для слухання, тощо.

В процесі вивчення музично-ритмічних рухів рекомендується освоювати з дітьми характерні рухи українських народних танців: присідання, колупалочка, бігунець, голубці, тиночки, вірвовочки, ритмічний рух по колу під час ведення хороводів, ігрових дійств.

Необхідно відмітити, що всі види музичної діяльності на уроці повинні тісно переплітатись з вивченням дітьми музичної грамоти, розвитку музичних здібностей. Зокрема ладового чуття на основі релятивної і абсолютної системи сольмізації. Слідкувати за набуттям вміння учнів розрізняти високі і низькі, довгі і короткі звуки, рух мелодії вгору та вниз, тихе і голосне звучання музики, графічного запису пульсу та ритмічного малюнку мелодії; вивчення тривалості нот, пауз, графічного запису їх на нотному стані, знаки альтерації, метр, ритм, лад, динаміка, темп.

Розвиток музичних здібностей є одним з найважливіших чинників музичного виховання особистості.

Пошук шляхів ефективного розвитку музичних здібностей молодших школярів спонукає звернутися до досвіду народної педагогіки, до дитячого музичного фольклору, який є випробуваним засобом прилучення дітей до прекрасного, увібравши естетичний, моральний, світоглядний досвід багатьох поколінь. Таким засобом виступає насамперед музичний фольклор, який охоплює творчість дорослих для дітей (колискові пісні, пестушки, забавлянки, казки тощо). З часом ці жанри, поряд з ігровими та обрядовими піснями, перейшли до дитячого репертуару, втративши у творчості дорослих своє первісне значення.

Дитячий фольклор несе різнобічне навантаження. Крім завдань розумового й емоційного розвитку ігри, пісеньки та інші жанри і форми дитячої творчості спрямовані найперше на задоволення потреб дитини у спілкуванні. Допитливий дитячий розум постійно прагне до контактів: діти спілкуються з дорослими та між собою; пізнаючи світ, вони намагаються відтворити звуки довкілля, запозичують пісні дорослих, переробляючи їх на свій лад, згідно з власним сприйняттям їх розуміння [5, с. 42].

Слід зазначити, що аналізуючи програми з музики 1-4 класів, складених під керівництвом О. Ростовського та Л. Масол, ми спостерігаємо, що автори спираються на фольклор у музичному вихованні дітей. Якщо порівняти з програмами українських шкіл 20-30-х рр. минулого століття, то ми бачимо, що там також використовували забавлянки, ігрові пісні («Печу, печу хлібчик», гра «В залізного ключа» або «У вовка», «Гриби») [8, с. 118].

Висновки дослідження. Таким чином, вивчення музичного фольклору допомагає молодшим школярам збільшити об'єм природної та музичної пам'яті, викликає зацікавленість до народних традицій, покращує засвоєння поетичного тексту пісень, розвиває мислення, уяву, фантазію, музичні та творчі здібності, розширює певне коло уявлень про природу, оточуюче середовище, збільшує словниковий запас, формує музичні та пізнавальні інтереси.

Перспективи подальших розробок. Проблема естетичного виховання учнів засобами національного пісенного фольклору на засадах синтезу мистецтв у загальноосвітній школі лишається вивченою недостатньо й потребує додаткових наукових пошуків та експериментальної перевірки ефективності системи.

Література

1. Барило С., Качмар О. Формування інтересу у молодших школярів до музичного фольклору засобами української символіки / С. Барило, О. Качмар // Гірська школа українських Карпат, № 10 (2013) – С. 131 - 134
2. Вацьо М. В. Український дитячий музичний фольклор у художньому розвитку молодших школярів: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів, напряму підготовки «Початкова освіта». / М. В. Вацьо. – Вінниця, 2015. – 120 с.
3. Вовк М.В. Методика музичного виховання молодших школярів./ М. В. Вовк – Івано-Франківськ, 2007. – 264 с.
4. Іваницький А. Українська народна музична творчість: Посібник для вищ. та сер. учб. закладів / А. Іваницький. – К.: Музична Україна, 1990. – 336 с
5. Ройченко І.В. Використання фольклору на уроках музичного мистецтва в початкових класах. Навчально-методичний посібник/ І.В. Ройченко . – Вінниця: ММК, 2016. – 54с.
6. Уроки музики в початковій школі: [Добірка статей] // Бібліотечка вчителя початкової школи. – 2001. №18. – С. 2-40.
7. Шульгіна В. Д. Музична україніка: Моногр. / В. Д. Шульгіна – К. : Національна музична академія України, 2000. – 231с.
8. Ярова М.В. Фольклор у системі музичного виховання учнів молодших класів / М. В. Ярова // Актуальні питання мистецької педагогіки, випуск 4, 2015 – С. 117-122

УДК 373.3.015.31:331

В. Короленко,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського

V.Korolenko
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi
State Pedagogical University

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРАЦІ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

FORMATION OF LABOR CULTURE OF SCHOOLS IN THE PROCESS OF LABOR TRAINING

Анотація. Стаття присвячена актуальній проблемі виховання культури праці молодших школярів в процесі навчальної трудової діяльності. В роботі обґрунтовані умови формування культури праці, розроблені зміст і система педагогічних засобів, що забезпечують ефективне виховання культури праці учнів початкової школи.

Одним із пріоритетних завдань національної системи освіти є формування особистості з високою культурою праці. Це пояснюється тим, що в нашій країні на сучасному етапі її розвитку дуже гостро постала проблема культури людини, невід'ємною складовою якої є культура праці.

Підвищення її рівня є показником ступеня реалізації потенційних можливостей індивіда і дає змогу досягти у трудовій діяльності більш високих результатів, задоволення від яких стимулює людину до самореалізації, самовдосконалення, творчості.

Abstract. The article is devoted to the actual problem of upbringing the labor culture of junior pupils in the process of educational work. The work substantiates the conditions for the formation of the cult of labor, developed the content and system of pedagogical means that provide effective education of the culture of work of elementary school students.

One of the priorities of the national education system is the formation of a person with a high culture of work. This is explained by the fact that in our country, at the present stage of its development, the problem of human culture was very acute, an integral part of which is the culture of labor.

Increasing its level is an indicator of the degree of realization of potential opportunities of the individual and allows to achieve in the work of higher results, the satisfaction of which stimulates a person to self-fulfillment, self-improvement, creativity.